

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КАМ'ЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ МУЗИЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ МИРОСЛАВА СКОРИКА»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Циклова комісія «Історія та теорія музики»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора з
навчальної роботи

_____ Синюк Т.А

31.08.2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ МУЗИКИ»

Підготовки фахового молодшого бакалавра

Галузь знань 02 Культура мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

Кам'янське

2024

Робоча програма з дисципліни «Теорія музики» складена на основі освітньо – професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності "Музичне мистецтво"

Розробники: **Скриннікова Тетяна Валентинівна – викладач-вищої категорії.**

Ткаченко Ірина Юріївна – викладач-спеціаліст.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії «Історія та теорія музики»

Голова циклової комісії Солодовник Т. М. (_____)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 20	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Денна форма навчання Нормативна частина Цикл професійно-практичної підготовки
Загальна кількість годин - 600	Спеціальність 025 Музичне мистецтво	Рік підготовки I- IV Семестри I-VIII Практичні заняття-450 Самостійна робота - 150
Тижневих годин: аудиторних – 4	Освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра	Види контролю: поточний контроль, підсумковий: екзамен

2. Пояснювальна записка

Наріжною складовою у вихованні здобувачів освіти є цикл дисциплін, пов'язаних із музикознавством. Ці дисципліни є фундаментальними у вивченні основ музичної освіти. Професійний і творчий розвиток здобувачів освіти нерозривно пов'язаний з досягненнями у вивченні музично-теоретичних дисциплін, серед яких:

Дисципліна «Теорія музики» в музичних коледжах є складовою частиною професійної підготовки фахівців і належить до дисциплін професійно-практичної підготовки молодших спеціалістів.

В учбовому циклі музично-теоретичних дисциплін елементарна теорія музики надає студентам систематизовані знання найважливіших елементів музичної мови таких як інтервал, акорд, гармонія, мелодія, лад, метр, ритм, фактура, музичний синтаксис. Теорія музики є своєрідною корінною основою, з якої вирости такі гілки музичної науки як гармонія, поліфонія, учення про музичні форми, музична акустика. Тверде засвоєння курсу елементарної теорії музики абсолютно необхідно для студентів будь-якої музичної спеціалізації.

В результаті вивчення предмета в комплексі спеціальних, фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін студенти мусять вміти самостійно розкрити авторський задум виконуваного твору, професійно оцінюючи взаємодію елементів музичної мови в єдності змісту і форми, керуючись художнім смаком, відчуттям стилю і навіть інтуїцією.

Мета предмета- здобуття студентами теоретичних знань та практичних навичок з основ теорії музики, необхідних для роботи майбутньому фахівцю як педагогу початкових мистецьких навчальних закладів, концертмейстеру, артисту хору і оркестру, керівнику музичних колективів.

Теоретичний матеріал бажано опрацьовувати через усні та письмові завдання, гру вправ на фортепіано та фахових інструментах, через аналіз елементів музичної мови та форми на музичних творах широкого стилістичного діапазону з залученням творів з фаху.

В навчальних планах передбачено години на самостійну роботу студентів, метою якої є активізація розумової діяльності, розвиток творчих здібностей. Завданням самостійної роботи студента є навчитися працювати над обов'язковою та додатковою літературою, нотним матеріалом, свідомо і творчо використовуючи набуті знання. На самостійну роботу можуть виноситися основні за змістом теми, також окремі розділи тем, які не потребують допомоги викладача.

Поточний контроль відбувається у формі усної співбесіди, письмового опитування, гри вправ на фортепіано, співу інтонаційних вправ для закріплення

окремих елементів музичної мови та слухового аналізу. Результати поточного контролю виносяться у загальний підсумок з предмета.

Згідно з навчальними планами наприкінці другого семестру проводиться залік, а наприкінці четвертого семестру- іспит, де передбачається письмова робота й усна відповідь за білетом. Письмова робота виконується на останньому занятті протягом 45 хвилин. Вона може налічувати 5-7 завдань. Наприклад:

- визначити в мелодії лад та його різновид;
- визначити в мелодії модуляцію та можливі відхилення;
- побудувати вгору та униз хроматичну гаму;
- побудувати від звука прості та складені інтервали;
- визначити та розв'язати в умовах ладотональності альтеровані інтервали;
- побудувати акордову послідовність за цифровкою;
- визначити розмір такту по групуванню або виправити помилки в групуванні тривалостей.

Усна відповідь за білетом передбачає знання головних теоретичних питань та музичної термінології, практичні завдання на фортепіано, аналітичні завдання музичних фрагментів.

Сольфеджіо є практичною дисципліною, яка планомірно формує у здобувачів освіти певну систему слухових уявлень, умінь та навичок, необхідних для професійної діяльності майбутнього фахівця; передбачає системний розвиток загальних та спеціальних музичних здібностей: інтонаційної компетентності, метро-ритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень. Курс сольфеджіо має на меті виховання у здобувачів освіти добре організованого музичного слуху та пам'яті, прищеплення навичок чистого інтонування та запису музичного диктанту, здатність свідомо сприймати художній твір у цілому, вміння розкривати зміст і визначати рівень художньої цінності музичного твору.

Основини формами роботи в курсі сольфеджіо протягом всього періоду навчання є:

- Сольфеджування;
- Слуховий аналіз;
- Музичний диктант.

Кожний урок повинен охоплювати всі ці форми роботи. Крім того, велику увагу на заняттях сольфеджіо слід приділяти інтонаційним, метро-ритмічним і творчим завданням.

Музично-інтонаційною основою курсу сольфеджіо є пісенна творчість різних народів, вокально-інструментальні твори класичної, вітчизняної, зарубіжної музики, а також музики сучасних композиторів. Особливе місце в навчальному музичному матеріалі мусять посідати приклади з української народної та професійної музики.

Орієнтовні види занять для самостійної роботи:

- Виконання домашніх завдань;
- Творчі завдання;
- Підготовка до контрольних робіт та іспиту.

Досягти хороших результатів можна лише за умови викладання курсу сольфеджіо в тісному зв'язку з роботою у виконавських класах, з викладанням теорії музики, гармонії, аналізу музичних творів, музичної літератури.

Контроль успішності

Для того, щоб складний процес розвитку слуху здобувачів освіти постійно заходився під контролем викладача, необхідно в кожному семестрі проводити класні письмові роботи зі слухового аналізу, поєднуючи їх з постійним, індивідуальним опитуванням за всіма розділами.

У кінці першого – шостого семестрів проводяться диференційовані заліки. В кінці сьомого – іспит.

У кінці кожного семестру викладачем виставляється підсумкова оцінка, незалежно від того, виноситься предмет на екзамен чи ні в даному семестрі.

Форми контролю за самостійною роботою з курсу;

1. Опитування на кожному уроці (групове та індивідуальне)
2. Перевірка домашніх завдань
3. Контрольні роботи наприкінці семестрів
4. Екзамен, диференційовані заліки, передбачені навчальним планом.

У результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинні уміти:

- Визначати на слух і точно інтонувати голосом різні види гам; окремі ступені ладу (мажору і мінору), інтервали, акорди, акордові послідовності як діатонічні, так і з відхиленням та модуляціями;
- Визначати на слух каденції та їх структури;
- Визначати на слух метр музичного твору;
- Інтонувати чисто та ритмічно вірно сольфеджувати (читати за листа) мелодії та будь-який голос у дво-, три-, чотириголосному диктанті;
- Транспонувати мелодії, дво-, три-, чотириголосні побудови.

Гармонія – професійно-практична дисципліна, яка входить до циклу професійно—рактичної підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Дисципліна «Гармонія» передбачає розвиток у студентів практичних навичок гармонізації мелодії і складання різного роду музичних побудов, а також навичок гармонічного аналізу в обсязі необхідному для подальшої практичної діяльності на посаді викладача відповідно отриманій кваліфікації.

Вона вивчається впродовж кількох семестрів. За цей період здобувачі освіти повинні опанувати увесь теоретичний матеріал, від діатоніки до хроматики, оволодіти навичками гри на фортепіано гармонічних послідовностей в межах періоду з відхиленнями й модуляціями, навчитись гармонізувати мелодію однотональної або різнотональної будови та аналізувати багатоголосний музичний твір з погляду ладо-тонального і ладофункціонального розвитку. Метою вивчення дисципліни «Гармонія» є якісне практичне засвоєння матеріалу, що дозволяє поступово розвивати та удосконалювати навички одночасного відчуття вертикалі та горизонталі, відчуття тонально- гармонічного плану музичного твору та розуміння його окремих елементів. Викладання дисципліни «Гармонія» для здобувачів освіти повинно бути спрямоване в першу чергу на: набуття точного відчуття голосоведення у чотирьохголосному хоральному викладі, уміння створювати виразні мелодичні лінії голосів, придатні для колективного сольфеджування. Гармонія, як навчальна дисципліна, пов'язана з іншими предметами музично-теоретичного циклу та зі спеціальними дисциплінами. Вона є базою для формування високої професійної майстерності майбутніх викладачів музики. Правильне розуміння драматургічної ролі гармонії сприяє глибокому проникненню у зміст музичного твору. Знання конструктивних закономірностей гармонії допомагає розкрити специфіку музичної мови; вивчення основних принципів гармонічного багатоголосся дає можливість вільно орієнтуватися у музичному творі як керівникові музичного колективу, так і солісту-виконавцю.

Курс "Гармонія" включає вивчення і практичне засвоєння матеріалу за такими напрямками: • теоретичний матеріал (з ілюстраціями прикладів з музичної літератури та зразками розв'язання задач); • письмові роботи; • гармонічний аналіз; • гра на фортепіано. Основною формою навчання є практичні заняття, в яких передбачається постійне поєднання роботи за всіма означеними напрямками, що сприятиме гармонічному, всебічному засвоєнню матеріалу з даної дисципліни.

Мета та завдання циклу навчальної дисципліни « Теорія музики» містить наступні програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	6.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні компетентності (СК)	4. Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва. 5.Здатність демонструвати професійні навички та вміння в музично-теоретичній, виконавській, педагогічній, організаційно-творчій діяльності.
Очікувані результати навчання (РН)	6.Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту. 7. Використовувати відповідні інформаційні, технічні, цифрові ресурси для запису та/або аранжування музичних композицій, розробки музично- інформаційних презентацій, опрацювання нотного тексту. 8. Розпізнавати різні компоненти музичної мови. 9. Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми). 13. Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань. 15. Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та

	творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

**Програма циклу навчальної дисципліни «Теорія музики»:
Дисципліна «Теорія музики»:**

І семестр

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до рівня музично-теоретичної підготовки студентів
Тема 1. Вступ. Музика як вид мистецтва. Походження слова музика. Музика та інші часові види мистецтва (література, театр, кіно). Мета і завдання курсу «Теорія музики» в комплексі музично-теоретичних дисциплін.	Здобувач освіти порівнює музику з іншими часовими видами мистецтва; називає головні елементи музичної мови, які вивчаються в курсі «Теорія музики».
Тема 2. Звук як важливий елемент музичної мови. Звук як фізичне явище. Музичний звук, шуми, дзвони. Характеристика музичних звуків: висота, тривалість, гучність, тембр.	Здобувач освіти усвідомлює переважну роль музичних звуків і шумових як допоміжний засіб виразності; розуміє, що не всі інструменти мають однакові можливості виконувати звуки будь-якої тривалості; знає будову натурального обертонового звукоряду; пояснює відносну величину тривалості і гучності звука.
Тема 3. Нотне письмо. Історія розвитку музичної нотації (літери, невми, крюки, реформа Гвідо Аретинського). Сучасна нотація та її елементи: нотний стан, нота, тактова риска, пауза, знаки альтерації. Октави. Регістри. Система ключів “соль”, “фа”, “до”.	Здобувач освіти пояснює чому тривалість нот і пауз умовна; ознайомлений з істрією нотного письма і реформою Гвідо Аретинського; вивчив основні елементи нотного письма: ноти, паузи, ключі; володіє способами збільшення тривалостей;

Хорова, оркестрова партитура. Знаки спрощення та скорочення нотного письма.	вільно орієнтується в ключах “соль”, “фа”, “до”.
Тема 4. Метр, ритм, класифікація розмірів: прості, складні, мішані та змінні. Класифікація темпів та засобів їх позначення. Агогіка. Синкопа. Триоль та інші види поділу тривалостей. Групування тривалостей в інструментальній та вокальній музиці.	Здобувач освіти вивчив позначення основних темпів; володіє групуванням тривалостей в інструментальній та вокальній музиці; виконує різноманітні ритмічні вправи; визначає розмір такту по групуванню тривалостей; знає типові ритми різноманітних жанрів.
Тема 5. Інтервали. Визначення інтервалу. Назва і позначення інтервалів. Класифікація: мелодичні та гармонічні, прості та складені, консонанси та дисонанси. Інтервали білоклавішного звукоряду, обернення інтервалів, енгармонізм інтервалів. Збільшені та зменшені інтервали. Фонізм інтервалів.	Здобувач освіти знає назву та позначення простих та складених інтервалів; вміє будувати прості та складені інтервали; володіє технікою збільшення та зменшення інтервалів; виконує енгармонічні заміни будь-якого інтервалу; визначає на слух окремі інтервали в мелодичній та гармонічній формі.
Тема 6. Акорди терцієвої будови. Тризвук. Види тризвуків, обернення тризвуків, тризвуки з оберненнями в акордових послідовностях на слух та в письмових вправах. Головні та побічні тризвуки ладу.	Здобувач освіти вміє визначати якість тризвука; вміє будувати тризвуки з оберненнями; аналізує на слух типові гармонічні звороти: автентичний, плагальний, повний.
Залік	Здобувач освіти володіє об`ємом вивченого матеріалу семестру.
Всього	

II семестр

Зміст навчального матеріалу	години	Вимоги до рівня музично-теоретичної підготовки студентів
Тема 7. Лад. Визначення ладу, елементи ладу: звукоряд, ступені (стійкі, нестійкі, головні, побічні). Тяжіння нестійких ступенів в стійкі. Мажор і мінор. Види мажору і мінору. Гама, тетрахорд. Тональність. Ключові знаки. Квинтове коло тональностей. Натуральні семиступенові лади. Пентатоніка.		Здобувач освіти визначає на слух типові звороти вивчених ладів; визначає лад та його різновид в музичних творах; чує тяжіння нестійких ступенів в стійкі; аналізує твори з програми фаху з приводу використання різних ладів; будує гаму будь-якого ладу; знає ключові знаки мажорних та мінорних тональностей.
Тема 8. Інтервали в умовах ладу. Стійкі, нестійкі. розв'язання нестійких консонансів. Ладове та акустичне розв'язання дисонансів.		Здобувач освіти визначає на слух стійкі та нестійкі інтервали; вміє розв'язувати нестійкі інтервали.
Тема 9. Інтервали в гармонічних ладах. Розв'язання характерних інтервалів в умовах гармонічного мажору і мінору. Гармонічні тритони.		Здобувач освіти визначає на слух характерні інтервали; вміє будувати і розв'язувати характерні інтервали і тритони.
Тема 10. Ладова альтерація в мажорі та мінорі. Суть ладової альтерації. Спільні альтеровні ступені в мажорі, мінорі. Відмінні альтерації в мажорі, мінорі. Альтеровані інтервали та їх розв'язання.		Здобувач освіти вміє пояснити що таке ладова альтерація; знає які інтервали належать до альтерованих і як їх розв'язувати; визначає на слух альтеровані інтервали.

Тема 11. Акорди терцієвої будови, септакорди. Різновиди септакордів. Обернення септакордів. Домінантовий септакорд з оберненням: будова і розв'язання. Увідний септакорд з оберненнями. Будова. Ладове та внутрішньофункціональне розв'язання. Енгармонізм увідного септакорду гармонічного та його обернень. Розв'язання субдомінантового септакорду з оберненнями.		Здобувач освіти визначає різновиди септакордів; будує різновиди септакордів; розуміє від чого походить назва та цифрове позначення септакордів та їх обернень; пояснює причину енгармонізма увідного септакорду гармонічного та його обернень; визначає акорди музичних фрагментів; записує нотами цифрове позначення акордів; виконує акорди на фортепіано з цифровки; будує та розв'язує септакорди з оберненнями.
Тема 12. Модуляційна альтерація. Тональності першого рівня споріднення. Хроматична гама мажору та минору. Відхилення та модуляція в споріднені тональності (перший рівень). Подвійна домінанта. Побічні домінанти.		Здобувач освіти орієнтується в тональностях першого рівня споріднення; пояснює тяжіння хроматичних прохідних звуків; визначає в музичних прикладах відхилення та модуляції в тональності першого рівня споріднення; будує хроматичну гаму.
Тема 13. Мелодія. Мелодична лінія (мелодичний малюнок). Мелодична хвиля. Вокальна та інструментальна мелодія. Принципи розвитку мелодії. Секвенція: тональна (“золота”) і модулююча. Структура мелодії. Період. Різновиди періоду: повторної будови, неповторної будови, єдиної будови. Квадратні та		Здобувач освіти визначає тип мелодичної лінії, структуру та кульмінацію; наводить при лади “золотої” секвенції; характеризує вокальну та інструментальну мелодію; відрізняє кульмінацію від “вершини-джерела”; знає риси періоду повторної, неповторної, єдиної будови.

неквадратні періоди. Розширення періоду.		
Тема 14. Музичні склади та фактура. Монодичний склад (монодія), поліфонічний, акордовий (хоральний) склад, гомофонний склад.		Здобувач освіти наводить приклади музичних складів; усвідомлює чим поліфонія відрізняється від інших форм багатоголосся; наводить приклади контрасної поліфонії; визначає склад музичних фрагментів.
Тема 15. Прості форми. Огляд: одночастинна форма; проста двочастинна форма та її різновиди; проста тричастинна форма та її різновиди.		Здобувач освіти аналізує форму в творах інструментальної та вокальної музики; наводить приклади простих форм в творах з фаху.
Тема 16. Мелізми: форшлаг, трель, мордент, групето. Загальне знайомство з новим у нотації.		Здобувач освіти знає як записуються та виконуються мелізми; ознайомився з новим у нотації.
Всього:	42	

Дисципліна « Сольфеджіо»:

I курс

Тематичний зміст курсу	Години	Орієнтовний рівень знань здобувачів освіти
1.Лад та його елементи. Тональності. Три види мажору та мінору в тональностях до 4 знаків. Стійкі та нестійкі ступені ладу. Лади народної музики. Діатоніка і хроматизм. Альтерація нестійких звуків ладу (починаючи з другого семестру).		Здобувач освіти повинен: Співати та визначати на слух: -звукоряди діатонічних різновидів мажору і мінору від першого і будь-якого іншого ступеня в межах октавного діапазону й у вигляді відрізків гами;

Тональності першого рівня спорідненості.		-тетрахорди різних видів мажору і мінору; -лади народної музики; -гами всіх ладів угору та вниз від одного звука по квінтовому колу; -стійкі та нестійкі (діатонічні та альтеровані) ступені мажору та мінору, з розв'язанням та без нього; -діатонічні та хроматичні секвенції (по тональностях першого рівня спорідненості) секвенції: мелодичні (з трьох-чотирьох звуків), інтервальні (типу: «кварта-секста» або зб.2 – ч. 4), акордові (типу: «септакорд – тризвук»)
2. Метр і ритм. Тривалості: ціла, половина, четверна, восьма, шістнадцята, половинна з крапкою, восьма за крапкою, різні види заповнення четвертної долі; паузи, відповідні до зазначених тривалостей; прості види синкоп, тріоль.		- записати ритмічні диктанти у перелічених розмірах; - сольмізація нотних прикладів, що містять перелічені метроритмічні труднощі.
3. Інтервали. Основні інтервали натурального і гармонічного мажору і мінору. Тритони в натуральних та гармонічних ладах. Характерні інтервали (зб. 2, зм. 7, зб. 5, зм. 4). Складені інтервали. Інтервали в ладу – стійкі та нестійкі. Ладове розв'язання нестійких інтервалів у різних тональностях.		співати та визначати на слух: - від звука вгору та вниз всі інтервали натурального та гармонічного мажору і мінору; - у різних тональностях всі інтервали (також тритони та характерні) з розв'язанням; - діатонічні секвенції на мотиви з двох-трьох інтервалів; - інтервальні послідовності ;
4. Акорди. Тризвуки головних ступенів з оберненнями. Домінантсептакорд з оберненнями та розв'язанням.		Співати та визначати на слух: - від звука вгору та вниз чотири види тризвуків мажорного і мінорного сектакорда, квартсектакорда;

Увідні септакорди та септакорд другого ступеня з оберненнями та розв'язанням . Тризвуки та септакорди побічних ступенів (в основному виді). Зменшені тризвуки в натуральних та гармонічних ладах. Збільшений тризвук (на VI низькому гармонічного мажору та на III ступені гармонічного мінору).		- домінантсептакорд 3 оберненнями, VII7 3 оберненнями, II7 3 оберненнями, - послідовності 3 чотирьох-шести акордів у тісному розташуванні типу: T – S – II 65 – VII43 – D2 – T6; T – T6 – V – II43 – D7 – T;
5. Сольфеджування. Одноголосся: діатоніка, найпростіші види плавного хроматизму, нескладні випадки відхилень у тональності I рівня спорідненості, спів з аркуша, транспонування одноголосних прикладів на секунду вгору. Двоголосся: діатоніка з паралельним, протилежним, частковим рухом голосів, найпростіші види плавного хроматизму. Спів дуєтом або з грою другого голосу на фортепіано.		-сольфеджувати одноголосся – діатоніка та найпростіші види плавного хроматизму; нескладні випадки відхилень у тональності I рівня спорідненості; - сольфеджувати гармонічне двоголосся (з II семестру) – діатоніка; -транспонувати легкі одноголосні приклади на велику секунду вгору та вниз; -сольфеджувати прості приклади з текстом із художньої літератури.
6. Диктант. Одноголосний: метроритмічні та інтонаційні труднощі відповідно до змісту курсу. Об'єм 8 – 12 тактів. Кількість програвань 10 – 12. Двоголосний: найпростіші диктанти з ясним рухом голосів відносно один одного (II семестр) (паралельним, протилежним, скісним) і простим ритмом у кожному голосі.		Записати: -Одноголосні диктанти с метроритмічними та інтонаційними труднощами відповідно до змісту курсу. -Двоголосні диктанти найпростішого типу з ясним рухом голосів відносно один одного (II семестр) (паралельним, протилежним, скісним) і простим ритмом у кожному голосі.
7.Творчі вправи. Імпровізація невеликих мелодичних побудов.		-імпровізація невеликих мелодичних побудов (в обсязі фрази, речення або періоду), що

Підбір акомпанементу та складання підголоску до мелодії.		містять у собі конкретні технічні завдання: на запропонований метроритм, у означеному ладі, на вивчені інтервали, акорди, на основі гармонічної послідовності; -підбирання супроводу до знайомих пісень, диктантів, вивчених або складених мелодій; -створення інтервальних та акордових послідовностей в об'ємі періоду.
Сумарна кількість годин	70	

II курс

Тематичний зміст курсу	Години	Орієнтовний рівень знань здобувачів освіти
1.Лад і тональності. Двічі гармонічний мажор і мінор. Збільшений та зменшений лад. Хроматична гама.		Здобувач освіти повинен: Співати та визначати на слух: - гами перелічених ладів у всіх тональностях; -гами з альтерацією; -допоміжні і прохідні звуки; -двоголосно (у терцію) мажорні та мінорні гами; -двоголосно діатонічні та легкі модулюючі секвенції (як дуєтом, так і з грою будь якого голосу на фортепіано).
2. Метр і ритм. Прості (2/4, 3/4, 3/8) і складні (4/4, 2/2, 6/8, 6/4, 12/8) розміри. Тривалості: ціла, половинна, четвертна, восьма, шістнадцята, тридцять друга (у зворотах мелізматичного характеру), половинна з крапкою, пунктирний ритм; паузи, синкопи, тріолі, дуолі.		- запис ритмічних диктантів; - сольмізація нотних прикладів з переліченими метроритмічними труднощами.

		їх обернень, наприклад: П6 в середині побудови і в каденції; тризвук шостого ступеня в перерваній каденції, у середині побудови; -домінантсептакорд з оберненнями;
5. Сольфеджування. Одноголосся – діатоніка та різні види хроматизмів, узяті стрибком; різні види відхилень у тональності I рівня спорідненості; Двоголосся гармонічного складу – діатоніка, хроматизм, найпростіші види відхилень у тональності I рівня спорідненості; Двоголосся найпростішого поліфонічного складу – діатоніка; Гармонічне сольфеджіо – акорди та акордові послідовності; Транспонування нескладних одноголосних прикладів у межах великої терції вгору та вниз; Спів простих двоголосних прикладів з художньої літератури.		-сольфеджувати одноголосні приклади в усіх мажорних та мінорних тональностях з хроматичними допоміжними звуками та мелодичним рухом по хроматичній гамі з відхиленнями в тональності I рівня спорідненості; -сольфеджувати двоголосні приклади як дуєтом, так і індивідуально з грою будь-якого з голосів на фортепіано; -транспонувати мелодії на секунди та терції; -співати романси з супроводом.
6. Диктант. Двоголосні диктанти гармонічного та поліфонічного складу. Розміри 2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 6/4. Тривалості: половинна, чверть, восьма, половинна з крапкою, чверть з крапкою.		- Записати двоголосні диктанти гармонічного та поліфонічного (в основному імітаційного) складу, з нескладними видами хроматизму та відхиленнями в тональностями I рівня спорідненості (в основному гармонічного складу починаючи з IV семестру).
7. Творчі вправи. -імпровізація мотивів і фраз з певним інтонаційним завданням; -складати мелодії на заданий метроритм;		-імпровізувати мотиви і фрази з певним інтонаційним завданням; -складати мелодії на заданий метроритм;

-імпровізація верхнього голосу на задану гармонічну послідовність; Складання інтервальних та акордових послідовностей в об'ємі періоду; -складання другого голосу до мелодії.		-імпровізувати верхній голос на задану гармонічну послідовність; -складати інтервальні та акордові послідовності в об'ємі періоду; -скласти другий голос до мелодії.
Сумарна кількість годин	70	

III курс.

Тематичний зміст курсу	Години	Орієнтовний рівень знань здобувачів освіти
1. Лад і тональності. Хроматизм у мажорних і мінорних ладах: -хроматичні гами; -хроматичні звуки, взяті плавно та стрибком; -мелодичні секвенції з хроматизмами; -хроматичні інтервали. Модальні лади.		Здобувач освіти повинен: -співати та визначати на слух: - гами з альтерацією; хроматичні гами; модальні лади; - вгору та вниз мотиви, що містять альтеровані ступені (наприклад, I – III – IV – V – IV підвищ.) тональності I рівня спорідненості; -хроматичні інтервали в мажорі та мінорі з розв'язанням; -двоголосні вправи з використанням альтерованих ступенів, з відхиленнями та модуляціями в тональності I рівня спорідненості; -нескладні акордові послідовності та секвенції в триголосному викладі в тісному розташуванні (ансамблем або індивідуально з використанням двох голосів на фортепіано).
2. Метр і ритм. Складні розміри: 6/8, 6/4, 9/8, 12/8. Мішані розміри (п'ятидольний, семидольний). Перемінні розміри.		- запис ритмічних диктантів; - сольмізація нотних прикладів з переліченими метроритмічними труднощами.

Складніші види синкоп, тріолі, дуолі. Мелізми (форшлаг, мордент, групето). Усі перелічені розміри і ритми засвоюються у диктантах та в сольфеджуванні.		
3.Інтервали. Ускладнення матеріалу 2 курсу: Хроматичні інтервали мажору і мінору на основі альтерації II та IV ступенів: -збільшені сексти на II зниженому, IV натуральному та VI зниженому ступенях мажору, а також їх обернення (зменшені терції) відповідно на VII; II підвищеному, IV підвищеному ступенях; збільшені сексти на II зниженому, IV зниженому, II натуральному, VI ступенях мінору; -зб. 4 – на I ступені, II зниженому ступені, IV ступені мажору; зм. 5 – на IV підвищеному ступені, V ступені, II підвищеному ступені мажору; -зб. 5 та зм. 4 між V та II підвищеними ступенями мажору та I і IV підвищеному ступені мінору; -зм. 7 на IV підвищеному ступені мінору; на II підвищеному ступені мажору; - дв. зб. 4 і дв. зм. 5 між VI зниженим та II підвищеними ступенями мажору і між IV зниженим та VII підвищеними ступенями мінору.		співати та визначати на слух: - хроматичні інтервали з розв'язаннями; -окремі інтервали та ланцюжки інтервалів у ладу.
4.Сольфеджування. Одноголосся – діатоніка та складніші, ніж на другому курсі,		-сольфеджувати мелодії з хроматичними звуками, що взяті плавно та стрибком, а також

види хроматизмів; відхилення і модуляції в тональності I рівня спорідненості; Двоголосся гармонічного та поліфонічного складу – діатоніка і хроматизм, відхилення в тональності I рівня спорідненості; Триголосся – діатоніка і найпростіші види хроматизму (починаючи з II семестру); Гармонічне сольфеджіо – акорди та акордові послідовності діатонічної системи мажору та мінору; акорди подвійної домінанти; відхилення та модуляції в тональності I рівня спорідненості; Транспонування нескладних двоголосних прикладів не велику та малу секунду вгору та вниз; Спів триголосних прикладів з художньої літератури.		містять перелічені метроритмічні труднощі та мелізми, відхилення і модуляції в тональності I рівня спорідненості. -транспонувати мелодії, що містять нескладні види хроматизму, вгору та вниз у межах кварта; -сольфеджувати двоголосні приклади як дуєтом, так и з виконанням одного з голосів на фортепіано; -транспонувати на секунду вгору та вниз нескладні двоголосні приклади, що вивчалися протягом року; -сольфеджувати триголосні приклади -Читати з аркуша.
5. Гармонічне сольфеджіо (чотириголосся). Визначення на слух та спів акордів, акордових послідовностей у різних тональностях натурального, гармонічного мажору та мінору; Послідовності з використанням тризвуків побічних ступенів та їх обернень, наприклад, II6 в середині побудови та в каденції; тризвук шостого ступеня; тризвук третього ступеня у зворотах типу: T – III – T; T – III – S – T; фрігійські послідовності; Домінантсептакорд з оберненнями, доміантсептакорд із секстою,		-співати та визначати на слух: -в тональності окремі акорди подвійної домінанти; - акордові звороти з DD типу: II65 – DD65 – K64; II43 – DD43 – K64; - акордові послідовності з 10 – 14 акордів з відхиленнями та модуляціями в тональності I рівня спорідненості.

домінантовий нонакорд (великий і малий) в основному вигляді; Септакорд II ступеня, ввідний септакорд VII ступеня (малий та зменшений) з оберненнями; Септакорди побічних ступенів – IV, VI, III; Звороти з прохідними акордами типу: II7 – VI64 – II65; II65 – T64 – II43; VII7 – S64 – VII65; VII43 – D – VII2; Каденції на домінанті та тоніці, плагальні каденції типу: II65 – T; VII43 – T. З другого семестру: -неальтеровані та альтеровані акорди подвійної домінанти в каденції та в середині побудови; Тональні та модулюючі секвенції; Відхилення та модуляції в тональності I рівня спорідненості.		
6. Диктант. Одноголосний диктант високого та середнього рівня труднощів у простих і складних розмірах; Двоголосні: диктанти з більш розвиненим нижнім голосом та стрибковими хроматичними звуками, відхиленнями та модуляцією в тональності I рівня спорідненості.		Записувати одноголосні диктанти високого рівня труднощів у простих і складних розмірах; Двоголосні: диктанти зі стрибковими хроматичними звуками, відхиленнями та модуляцією в тональності I рівня спорідненості.
7. Творчі вправи. - Складання періодів у гармонічній хоральній фактурі; -Складання періодів з відхиленнями;		Складати періоди у гармонічній хоральній фактурі; -Складати періоди з відхиленнями в споріднені тональності.
Сумарна кількість годин	70	

Тематичний зміст курсу	Часи	Орієнтовний рівень знань здобувачів освіти
1.Лад і тональність. Мажор і мінор всіх видів. Модальні лади. Діатоніка і хроматизм. Хроматичні допоміжні та прохідні звуки. Відхилення та модуляції I рівня спорідненості. Відхилення та модуляції в віддалені тональності (II та III рівень спорідненості). Складноладова мелодика сучасних композиторів.		Здобувач освіти повинен: -співати та визначати на слух: -гами з альтерацією; модальні лади; - вгору та вниз мотиви, що містять альтеровані ступені (наприклад, I – III – IV – V – IV підвищ.); -альтеровані інтервали в мажорі та мінорі з розв’язанням та їх послідовності; -двоголосні вправи з використанням альтерованих ступенів, з відхиленнями та модуляціями в тональності I рівня спорідненості; -нескладні акордові послідовності та секвенції в триголосному викладі в тісному розташуванні (ансамблем або індивідуально з використанням двох голосів на фортепіано).
2. Метр і ритм. Тривалості: ціла, половинна, чверть, восьма, шістнадцята, половинна з крапкою, поліритмія («два на три», «три на два»). Складні та мішані розміри.		Завсвоєння зазначених ритмічних та метричних умов у диктантах та в сольфеджуванні.
3.Сольфеджування. Одноголосся – діатоніка та найбільш складні випадки хроматизмів; вправи на здолення ладової інерції в мелодичному русі; відхилення та модуляції в далекі тональності; двоголосся поліфонічного складу; триголосся гармонічного та поліфонічного складу – діатоніка і хроматизм; відхилення та модуляції в тональності I рівня спорідненості та II – III рівня.		Сольфеджувати: -мелодії з вільним використанням хроматизмів усіх видів, різного виду відхилень та модуляцій, тональних співвідношень; -двоголосся гармонічного та поліфонічного складу, складніше, ніж на третьому курсі; -триголосні приклади ансамблем або індивідуально (з грою на фортепіано);

Гармонічне сольфеджіо – акорди й акордові послідовності діатоніки мажору та мінору з використанням альтерованих акордів групи доміанти та субдомінанти, а також тризвуку шостого низького ступеня; Спів у ключах «До» (альтовому, теноровому) одноголосних та нескладних двоголосних прикладів; Спів дво-, три-, чотириголосних прикладів підвищеної складності з музики другої половини ХІХ століття.		-в ключах «До» (альтовому та теноровому) нескладні мелодії; Співати: - романси в супроводі; -вокальні дуети українських та світових композиторів.
4. Гармонічне сольфеджіо (чотириголосся). Основні види неакордових звуків (діатонічні та хроматичні допоміжні, прохідні звуки, утримання); Альтерація акордів доміантової групи: V53 з підвищеною квінтою, V7 з підвищеною та зниженою квінтою, V43 зі зниженою квінтою; Альтерація акордів субдомінантової групи: тризвук та секстакорд другого та шостого низьких ступенів; Тональні співвідношення; Відхилення в тональності другого та шостого низького ступеня;		Співати та визначати на слух: -однотональні побудови, що містять альтеровані акорди доміанти, тризвук та секстакорд другого низького та шостого низького ступенів, відхилення в тональності другого низького та шостого низького ступенів; - акордові послідовності з 10-14 акордів з модуляціями через тризвук шостого низького ступеня та через тризвук та секстакорд другого низького ступеня з мажору на п'ять знаків у бік бемолів (через шостий низький тризвук) та з мінору на п'ять знаків у бік діезів через тризвук другого низького ступеня.
5. Диктанти. Одноголосні складні, двоголосні (складніші ніж на третьому курсі), трьохголосні гармонічного типу.		Записувати одноголосні і двоголосні диктанти підвищеної складності, нескладні двоголосні гармонічного типу.
6. Творчі вправи. Модуляційні переходи у гармонічній фактурі. Мелодії на гармонічну схему.		Складати: -модуляційні переходи у гармонічній фактурі; -мелодії на гармонічну схему.

Сумарна кількість годин	70	

Дисципліна «Гармонія»:

Тематичний зміст курсу	Години	Очікувані компетенції
1. Вступ. Тризвук. Чотириголосний склад. Мелодичне положення. Розташування. Термін «гармонія», та його різні значення. Функціональна система тризвуків. Назви тонів акорду. Назви голосів, прийняті в гармонії. Визначення розташування акорду. Подвоєння тризвуків, які використовуються найчастіше. Визначення мелодичного положення акорду.		Здобувач освіти називає тони тризвуку; Називає голоси, термінологічно затверджені в гармонії; Пише і грає тризвук в тісному і широкому розташуваннях; Визначає мелодичне положення тризвуку.
2. Сполучення тризвуків. Плагальний, автентичний, та повний функціональні звороти. Співвідношення тризвуків. Види узгодженого ведення голосів: прямий, паралельний, скісний, протилежний рухи. Акорди плагального звороту. Акорди автентичного звороту. Послідовність акордів в повному функціональному звороті. Гармонічні сполучення тризвуків кварто-квінтового співвідношення. Мелодичні сполучення кварто-квінтового співвідношення. Мелодичні сполучення тризвуків секундового співвідношення.		Здобувач освіти пише і грає плагальний, автентичний і повний гармонічні звороти; Виконує письмово мелодичне і гармонічне поєднання тризвуків; Знає особливості поєднання тризвуків в секундовому співвідношенні.

3. Стрибки терцієвих тонів. Інтервали в мелодії, які вважаються стрибками. Голоса, в яких можливі стрибки терціями. Особливості виконання стрибка терцій.		Здобувач освіти пояснює, які інтервали в мелодії вважаються стрибками; Пише і грає поєднання тризвуків зі стрибками терцієвих тонів в сопрано і тенорі.
4. Переміщення тризвуків. Що називається переміщенням тризвука. Найвні ознаки переміщення акордів. Види переміщень та техніка їх виконання.		Здобувач освіти знає, що таке переміщення тризвуків; Називає види переміщень; Грає переміщення тризвуків.
5. $K^{6/4}$. Функціональна підготовка та розв'язання. Метричні умови використання $K^{6/4}$. Голосоведення при сполученні $K^{6/4}$ з наступними акордами.		Здобувач освіти знає особливості функціональної підготовки та розв'язання $K^{6/4}$. Розуміє метричні умови застосування $K^{6/4}$;
6. Гармонізація баса. Яким умовам повинна відповідати гармонізація басового голосу. Використання стрибків в мелодії, пов'язаних з переміщенням тризвуків та стрибками терцієвих тонів.		Здобувач освіти знає і пояснює, яким умовам повинна відповідати мелодія при гармонізації баса; Пише декілька варіантів різних мелодій з одним варіантом баса.
Залік.		
7. Нижня медіанта. Тризвук VI ступеня. Обґрунтувати назву акорду. Головні випадки використання нижньої медіанти: (I – VI – IV – $K^{6/4}$ – V – I; I – VI – V – I), у перерваному звороті (V – VI). Особливості голосоведення у перерваному звороті.		Здобувач освіти знає і називає головні особливості тризвуку VI ступеня; Грає послідовності: I – VI – IV – $K^{6/4}$ – V – I; I – VI – V – I; V – VI. Аналізує особливості голосоведення в перерваному звороті.
8. Сектакорд II ступеня. Функціональна роль Π_6. Подвоєння в Π_6. (основне та допустиме). Мелодичне положення, у якому Π_6 не використовується.		Здобувач освіти пояснює особливості подвоєння в Π_6; Знає, в якому музичному положенні Π_6 не використовується; Пише і грає

Функціональна підготовка Π_6. Які акорди слідують за Π_6. Особливості сполучення Π_6 з $V^{5/3}$ та з $K^{6/4}$.		гармонічні звороти: $\Pi_6 - V$; $\Pi_6 - K^{6/4}$; $I - VI - \Pi_6 - K^{6/4} - V - I$.
9. Сектакорди головних ступенів. Особливості розташування сектакордів головних ступенів. Подвоєння, можливості використання сектакордів. Сполучення тризвуку з сектакордами. Сполучення двох сектакордів. Стрибки основних тонів і квінт при сполученні тризвуку з сектакордом. Змішані стрибки при сполученні тризвуку з сектакордом. Стрибки при сполученні двох сектакордів.		Здобувач освіти може написати будь-який сектакорд в різних розташуваннях; Грає поєднання сектакордів головних ступенів з тризвуком та цих сектакордів між собою; Виконує письмово усі ці сполучення зі стрибками.
10. Квартсектакорди головних ступенів. Гармонічні звороти, у яких використовуються кварт-сектакорди ($^{6/4}$). Прохідні квартсектакорди. Мелодичні ознаки гармонічних зворотів з прохідними квартсектакордами. Допоміжні квартсектакорди. Сутність та місце в формі. Подвоєння в квартсектакордах. Метричні умови використання квартсектакордів.		Здобувач освіти знає в яких зворотах використовуються квартсектакорди головних ступенів; Пояснює особливості прохідних зворотів і їх мелодичні ознаки; Визначає в музичних творах допоміжні і прохідні звороти; Знає метричні умови використання квартсектакорду.
11. Домінантсептакорд з оберненнями. Особливості розв'язання повного і неповного D_7 у тоніку. Особливості розв'язання повного і неповного D_7 у нижню медіанту. Особливості підготовленої та прохідної септими. Розв'язання септими D_7 та його обернень. Випадки використання $D^{6/5}$. Прохідний зворот з участю $D^{4/3}$. Умови голосоведіння в цьому		Здобувач освіти вміє будувати і розв'язувати повний і неповний D_7-акорди в Т; Може пояснити особливості підготовленої і прохідної септими при розв'язанні D_7 та його обернень; Грає і пише зворот $D_7 - VI$; Грає прохідний зворот $I - D^{4/3} - I_6$ в обох напрямках, а також звороти: $D^{6/5} - I$; $D_2 - I_6$; Вміє гармонізувати мелодії з

звороті. Умови використання, та розв'язання D_2 Умови застосування D_7 та його обернень зі стрибками.		використанням D_7 з оберненнями.
Залік		
12. Септакорд II ступеня. Роль II_7 у функціональній системі ладу. Умови приготування, та розв'язання септими II_7 та його обернень. Функціональна підготовка II_7 та його обернень. Дисонуючи акорди домінантової групи, в які розв'язується II_7 з оберненнями за умови максимально плавного голосоведення. Прохідні звороти з участю II_7 та його оберненнями.		Здобувач освіти може пояснити роль II_7 у функціональній системі ладу; Вміє розв'язувати II_7 і його обернення двома способами; Грає усі ці способи; Аналізує і визначає в музичних творах прохідні звороти за участю II_7 та його обернень.
13. Домінанта з секстою. Походження акорду та варіанти його назви. Голос, в якому найчастіше за все з'являється секста домінанти. Функціональна підготовка домінанти з секстою. Обернення D_7^6, які частіше за все вживаються.		Здобувач освіти знає варіанти назв акорду; Пише і грає найбільш вживані обернення D_7^6 з розв'язаннями.
14. Домінантовий нонакорд. Особливості використання D_9 в чотириголоссі. Особливості фонізму великого, та малого нонакордів. Найбільш виразне мелодичне положення D_9. Внутрішньофункціональне розв'язання D_9. Особливості сполучення акордів з D_9.		Здобувач освіти може пояснити особливості фонізму D_9, а також його застосування в чотириголоссі; Розв'язує письмово та на фортепіано D_9 безпосередньо в Тоніку.
15. Сектакорд VII ступеня. Функція VII_6. Випадки використання VII_6. Тон, який частіше за все подвоюється у VII_6. Мелодичне положення, у		Студент знає випадки, в яких застосовується VII_6; Грає на фортепіано прохідні звороти за участю VII_6.

якому VII₆ не використовується. Використання VII₆. у прохідних зворотах.		
16. Септакорд VII ступеня. Функція VII₇. Особливості будови VII₇ у натуральному, та гармонічному мажорі, та мінорі. Ладове розв'язання VII₇. Особливості голосоведення. Внутрішньофункціональні розв'язання. Функціональна підготовка VII₇ та його обернень. Особливості розв'язання VII₇. Прохідні звороти з участю VII₇ та його обернень.		Здобувач освіти може розв'язати VII₇ з оберненнями двома шляхами; Знає про функціональну підготовку VII₇ з оберненнями; Грає прохідні звороти за участю VII₇ та його обернень.
17. Верхня медіанта мажору. Типові гармонічні звороти мажору, в яких використовується верхня медіанта. Функціональна роль верхньої медіанти в мажорі.		Здобувач освіти вміє грати і пише типові гармонічні звороти, в яких використовується верхня медіанта; Визначає ці звороти в музичних творах.
18. Натуральний мінор. Тризвуки та сектакорди натурального мінору, які зустрічаються в музичних творах. Варіанти гармонізації фрігійського тетракорду: а) в сопрано; б) в басу; Гармонічні звороти, окрім фрігійського, в яких використовують акорди натурального мінору (VII, VI₆, III і V₆ натуральні).		Здобувач освіти знає тризвуки і сектакорди натурального мінору, які зустрічаються в музичних творах; Пише і грає усі варіанти гармонізації фрігійського звороту в сопрано і в басу; Знає, окрім фрігійського, інші гармонічні звороти, в яких використовуються акорди натурального мінору.
Залік		
19. Побічні септакорди. Принцип побудови тональної секвенції. Секвенцакорди. Типові гармонічні звороти, які зустрічаються в тональній секвенції. Особливості «золотої секвенції». Гармонічні звороти, в яких окрім секвенцій		Здобувач освіти може пояснити принцип побудови тональної секвенції і її відмінності від модулюючої; Грає тональні секвенції, а також інші гармонічні звороти, в яких використовуються побічні септакорди.

використовуються побічні септакорди.		
20. Ладова альтерація акордів субдомінантової групи в мажорі. Система ладових альтерацій в мажорі. Альтеровані акорди субдомінантової групи, найбільш поширені в мажорі. Різниця між альтерованими субдомінантами і подвійними домінантами. Випадки енгармонічної заміни звуків в альтерованих акордах. Особливості «хибного» D₇.		Здобувач освіти може пояснити систему ладової альтерації в акордах субдомінантової групи в мажорі; Знає в яких випадках ці акорди є альтерованою субдомінантою, а в яких - подвійною домінантою; Знає особливості «хибного D₇». Грає ці акорди в різних гармонійних зворотах; Розуміє, чим пояснюються випадки енгармонічної заміни звуків в альтерованих акордах.
21. Ладова альтерація акордів субдомінантової групи в мінорі. Система ладових альтерацій в мінорі. Альтеровані акорди субдомінантової групи, найбільш поширені в мінорі. «Неаполітанський» секстакорд. Особливості його застосування. «Хибний» D₇ в мінорі. «Моцартові» квінти при розв'язанні в домінанту. Альтеровані акорди в мажорі і мінорі, які співпадають за фонізмом, але не співпадають за будовою.		Здобувач освіти знає систему ладових альтерацій в мінорі і найпоширеніші альтеровані акорди субдомінантової групи; Може побудувати і визначити в музичних творах «неаполітанський» секстакорд, «хибний D₇» в мінорі; Знає про «моцартові» квінти при розв'язанні «хибного D₇» в домінанту.
22. Альтерація акордів домінантової групи. Тон домінанти, який частіше за все альтерується в D, D₇, та його оберненнях. «Прокоф'євська» домінанта, «Прометеїв» акорд. Альтерація VII₇ в мажорі, та мінорі.		Здобувач освіти знає найпоширеніші в музичних творах акорди альтерованих домінант з підвищеним і зниженим квінтовым тоном; Може визначити і зіграти з розв'язанням «Прокоф'євську» домінанту, «Прометеїв» акорд, VII₇ зі зниженою терцією, тощо.
Залік		
23. Відхилення в споріднені тональності. Поняття системи		Здобувач освіти може пояснити принципи системи споріднених тональностей; Розуміє різницю

споріднених тональностей. Відмінність модуляційної альтерації від ладової. Відхилення в спорідненні тональності за допомогою домінант. Плагальне відхилення. Модуляційні секвенції, їх динамічні можливості і застосування в розвиваючих розділах.		між модуляційною і ладовою альтераціями; Пише і грає відхилення в споріднені тональності через домінанти; Грає різні типи модулюючих секвенцій.
24. Модуляції в споріднені тональності. Відмінності модуляції від відхилення. Етапи модулюючого процесу. Поняття спільного і модулюючого акорду. Використання різних спільних акордів. Форма модулюючого періоду. Модуляція-відхилення. Її застосування.		Здобувач освіти розуміє і може пояснити, в чому полягає різниця між модуляцією та відхиленням; Розуміє етапи модулюючого процесу; Грає модуляції в формі періоду; Визначає модуляції в музичних творах; Знає особливості модуляцій, як в домінантовому, так і в субдомінантовому напрямках.
Екзамен	185	

5. Види та форми контролю з вимогами до поточного та підсумкового контролю.

Види контрольних заходів з дисципліни «**Теорія музики**»

Поточний контроль складається з тематичної оцінки яка виводиться на основі письмової роботи згідному пройденому матеріалу.

Семестровий контроль проводиться у наступних формах: підсумок, диференційованих залік, іспит.

Підсумок складається з середньої арифметичної оцінки контрольних робіт по пройденим темам. Як додатковий важіль враховується наявність домашніх завдань, відвідування та успішності здобувачів освіти протягом семестру.

Диференційований залік проводиться в письмовій та усній формі. Письмова частина складається з контрольної роботи по пройденим темам на протязі семестру. Усна частина являє собою співбесіду у вільній формі щодо результатів письмової роботи, аналізу та виправлення помилок.

Іспит (екзамен) проводиться за екзаменаційними білетами, складається з письмової та усної частини спираючись на тематичний матеріал семестру.

Критерії оцінювання:

Екзаменаційний білет включає:

- відповідь на теоретичне питання;
- виконання вправ на фортепіано (діатонічні та модулюючі секвенції, акордові послідовності по цифрованому басу(4-8 тактів), мелодію в ключі «До»);

аналіз музичного фрагмента з визначенням його ладу, тональності, структури, характеру мелодичного руху, акордів, ритмічних особливостей.

Поточний контроль з **дисципліни « Сольфеджіо»** складається з середньої арифметичної оцінки по наступним формам роботи: інтонаційні та ритмічні вправи, диктант, сольфеджування, читання з листа.

Семестровий контроль проводиться у наступних формах: підсумок, диференційованих залік, іспит.

Підсумок залежить від кількості і якості виконаних домашніх завдань.

Диференційований залік складається з трьох основних завдань: диктант, слуховий аналіз та читання з листа. Як додатковий важіль враховується успішність поточної класної та домашньої роботи здобувача освіти на протязі семестру. Особливо старанні здобувачі освіти можуть отримати залік «автоматом».

Іспит (екзамен) проводиться на основі аналогічних основних завдань диференційованого заліку в більшому обсязі.

Поточний контроль з **дисципліни « Гармонія»** включає усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване);

Контроль за ефективністю самостійної роботи, (підготовка творчо-аналітичних завдань, перевірка домашніх завдань);

Підсумковий контроль: екзамен (залік);

Екзаменаційний білет включає :

- гармонізацію мелодії;
- гру на фортепіано гармонічних послідовностей, секвенцій тощо;
- гармонічний аналіз твору.

6. Самостійна робота.
З дисципліни «Теорія музики»:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Групування тривалостей.	8
2.	Ключі «до», «фа», «соль».	4
3.	Терміни характеру виконання.	2
4.	Енгармонізм інтервалів.	4
5.	Енгармонізм VII7 гармонічного та його обернень.	4
6.	Жанрові елементи та їх значення.	5
7.	Транспозиція.	4
8.	Партитура симфонічного оркестру, хорова партитура.	4
	Разом:	35

З дисципліни « Сольфеджіо»:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	I курс.	
1.	Імпровізація мотивів і фраз із визначеним інтонаційним завданням (одноголосся, інтервальні й акордові звороти).	20
2.	Складання мелодій, інтервальних і акордових послідовностей в обсязі періоду у відповідності до змісту курсу.	
3.	Підбір акомпанементу до заданих мелодій.	
4.	Спів напам'ять романсів О. Варламова, О. Гурільова, М. Глінки, (4 романси на рік).	
	II курс	
1.	Спів акордових послідовностей відповідно до курсу гармонії.	20
2.	Імпровізація і складання двоголосних вправ із певним сумісним рухом голосів.	
3.	Підбір акомпанементу до певних мелодій.	

4.	Спів романсів, дуетів зарубіжних та російських композиторів (4 романси на рік).	
	III курс.	
1.	Спів заданих мелодій зі складеним або імпровізаційним супроводом з найпростішими типами фактури.	20
2.	Імпровізація і складання періодів у гармонічній хоральній фактурі (паралельно курсу гармонії).	
3.	Спів романсів, дуетів, тріо зарубіжних, російських та українських композиторів (5-6 прикладів на рік).	
	IV курс.	
1.	Спів мелодій зі складним або імпровізаційним супроводом (ускладнення фактури).	8
2.	Імпровізація або складання модулюючих періодів у тональності I рівня спорідненості в гармонічній хоральній фактурі, зв використанням неакордових звуків.	

З дисципліни «Гармонія»:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Секстакорди головних ступенів.	8
2.	Квартсекстакорди головних ступенів.	8
3.	Домінантсептакорд з оберненнями..	8
4.	Септакорд II ступеня.	8
5.	Септакорд VII ступеня	6
6.	Побічні септакорди.	4
7.	Ладова альтерація акордів субдомінантової групи в мажорі.	8
8.	Відхилення в спорідненні тональності.	8
9.	Модуляції в спорідненні тональності.	10
	Разом:	68

7. Критерії оцінювання знань:

З дисципліни «Теорія музики»:

12-бальна	Критерії оцінювання

шкала оцінювання	
12	Здобувач освіти виконує завдання підвищеної складності в повному обсязі, грамотно і творчо використовує здобуті знання.
11	Здобувач освіти виконав завдання високого рівня в повному обсязі, вільно володіє вивченим матеріалом.
10	Здобувач освіти демонструє відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу. Зроблено одну незначну помилку.
9	Здобувач освіти виявив повне знання учбового матеріалу, виконано близько 85% завдання, зроблено 2 незначні помилки.
8	Здобувач освіти демонструє стабільний характер знань і умінь, виконав близько 80% завдання, зроблено 3 помилки.
7	Знання здобувача освіти відповідають достатньому рівню, виконано близько 70% роботи, зроблено 4 помилки.
6	Здобувач освіти виявив знання основного учбового матеріалу, виконав близько 65% завдання, зробив 5-6 помилок (2 грубих, інші- незначні).
5	Здобувач освіти демонструє задовільно-посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю (6-7) недоліків. Виконано приблизно 55% роботи.

4	Здобувач освіти демонструє достатньо-мінімально доступний рівень знань (умінь). Виконано близько 40% роботи. Студент потребує додаткових пояснень.
3	Здобувач освіти демонструє незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови незалежного самостійного доопрацювання.
2	В цілому завдання не виконано, Здобувач освіти проявив суттєві недоліки в знанні основного учбового матеріалу. Допускає принципові помилки в теоретичних знаннях.
1	Завдання не виконано, це вимагає повторного вивчення навчального матеріалу.

З дисципліни « Сольфеджіо»:

12-бальна шкала оцінювання	Критерії оцінювання диктанту
12	Диктант підвищеної складності, написаний грамотно, в повному обсязі, без помилок та виправлень.
11	Диктант певного рівня, написаний точно в повному обсязі, без помилок та виправлень.
10	Диктант написаний точно, в повному обсязі без грубих помилок, але з однією – двома технічними похибками.
9	Н Диктант написаний в повному обсязі, але є одна – дві грубі помилки та одна – дві технічні похибки. Н

8	Диктант написаний в повному обсязі, але присутні дві – три технічні похибки.
7	Диктант написаний в повному обсязі, але є чотири – п'ять грубих помилок та деякі незначні похибки.
6	Диктант написаний в повному обсязі але є шість – сім грубих помилок, або диктант написаний не повністю, але не менше 60 % від повного обсягу.
5	Диктант написаний в повному обсязі, але є вісім – дев'ять грубих помилок, або диктант написаний не повністю, приблизно на 50 %, де присутні ще одна – дві грубі помилки, або дві – три похибки в цьому обсязі.
4	Диктант написаний на 50 %, але з трьома – п'ятьма грубими помилками в цьому обсязі, з можливими похибками.
3	Диктант написаний приблизно на 30 % з кількома грубими помилками в цьому обсязі.
2	Диктант написаний приблизно на 20 % з грубими помилками в цьому обсязі.
1	Диктант написаний взагалі невірно.

Грубими помилками в диктанті вважаються інтонаційні помилки, невірне визначення розміру, відсутність знаків альтерації, або їх невірний запис, помилки в запису ритму, в тому числі зі зміщенням такту.

До технічних похибок відносяться неправильний запис штилів, ключів, неточний запис пауз, або відсутність пауз наприкінці диктанту і невірний запис знаків альтерації (наприклад, ля-бемоль замість соль-діез).

12-бальна шкала	Критерії оцінювання усної відповіді

Оцінювання	
12	Відповідає виконанню всіх завдань, в тому числі деяких на рівні підвищеної складності.
11	Завдання виконані в повному обсязі з урахуванням всіх вимог: до сольфеджування, інтонування, та відтворення точного темпу і метро-ритму. В слуховій частині всі завдання визначені точно.
10	Завдання виконані на достатньо високому рівні, але з одною – двома незначними помилками. В слуховому аналізі вірно визначено 90 – 95 % від завдання.
9	Впевнений рівень виконання, але з деякими ритмічними похибками, та незначними інтонаційними помилками. В слуховому аналізі вірно визначено 80 – 85 % від завдання.
8	Відповідь містить декілька грубих і менш грубих інтонаційних та метро-ритмічних помилок. В слуховому аналізі вірно визначено 70 – 75 % від завдання.
7	Здобувач освіти не виконав декілька складних інтонаційних вправ, та допустив деякі метро-ритмічні та інтонаційні помилки при сольфеджуванні. В слуховому аналізі вірно визначено 60 – 65 % від завдання.
6	Відображає нестабільне, нестійке інтонування на всьому протязі відповіді з ритмічними помилками. В слуховому аналізі вірно визначено 50 – 55 % від завдання.
5	Інтонування нестабільне, нестійке на протязі всієї відповіді, з ритмічними помилками. В слуховому аналізі вірно визначено 40 – 45 % від завдання.
4	Низький рівень відповіді, при якому без помилок проспівані лиш деякі інтонаційні вправи та мелодичні звороти при сольфеджуванні. В слуховому аналізі вірно визначено 30 – 35 % від завдання.

3	Фальшива інтонація, ритмічна неточність, низький темп відповіді, помилки в диригуванні.
2	Відсутні чиста інтонація, точність ритму, навички диригування.
1	Всі завдання виконано взагалі невірно.

Усна відповідь налічує наступні форми:

1. Спів гам;
2. Спів інтервалів від звуку та в тональності;
3. Спів акордів від звуку та в тональності;
4. Читання з листа;
5. Слуховий аналіз.

Недоліки в усній відповіді поділяються на грубі і менш грубі.

Грубі помилки – пов’язані з порушенням чистоти інтонації, точності відтворення метроритмічних співвідношень, в тому числі диригування.

Менш грубі помилки – пов’язані з відхиленням від виконання темпових і динамічних позначень, виразності і природності фразування.

Основним критерієм оцінювання усної відповіді повинна бути якість виконання завдань, інтонаційна та метроритмічна точність, правильне визначення на слух елементів музичної мови.

З дисципліни «Гармонія»:

12-бальна шкала оцінювання	Критерії оцінювання
12	Творче завдання підвищеної складності, з багатим вибором акордів виконано в повному обсязі.
11	Гармонізація виконана в повному обсязі. Демонструє свободу орієнтування в гармонійних засобах і грамотне голосоведення.

10	Гармонізація виконана в повному обсязі, але є одна - дві незначні помилки в голосоведенні.
9	Досить високий рівень виконання завдання, доречно застосовані типові обороти, але має місце спрощений вибір деяких акордів.
8	Задовільний рівень виконання завдання, в якому студент демонструє стандартні базові навички гармонізації, але допущено три - п'ять серйозних помилок в голосоведенні.
7	Завдання виконано в повному обсязі. Вдало використані деякі типові обороти, але допущені дві - три функціональні помилки і є три - чотири похибки в голосоведенні.
6	В цілому гармонізація виконана, але є істотні помилки, пов'язані з функціональним вибором акордів, і п'ять - шість похибок в голосоведенні.
5	Гармонізація виконана приблизно на половину. Є проблеми функціонального вибору акордів і шість - сім помилок в голосоведенні.
4	Гармонізація виконана на одну третину, яка теж потребує суттєвого коригування.
3	В гармонізації є тільки заключний кадансовий зворот, а все інше - розрізнені і функціонально не пов'язані акорди.
2	Завдання не виконане.
1	Завдання не виконане.

8. Рекомендована література:

1. Alex Ulanowsky. Harmony 4. Berklee college of music, 2008.
2. Barrie Nettles., Harmony 1, 2, 3. Berklee college of music, 2005
3. Алексюк А. М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання. Навчальний посібник. - К.: ІСДО, 1993.
1. Амосова Н.В. Казак І.І.Музична грамота : Навчально-методичний посібник
4. Асеев І. Збірник задач з гармонії. Київ, Музична Україна, 2005.
5. Афоніна О. С., Баранова В. О. Сольфеджіо на основі сучасної, джазової та естрадної музики : навч. посібник. Київ :НАКККіМ, 2010. 148 с. нот.
6. Афоніна О. С., Баранова В. О. Сольфеджіо: навч. посібник. Київ : НАКККіМ, 2010. 226 с. нот.

7. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.w>
8. Виноградов Г. Елементарна теорія музики та сольфеджіо. - К., 2001.
9. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця : Нова Книга, 2018. 144 с.
10. Вознюк. П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : Навчально-методичний посібник. К.:Музична Україна, 2018. – 144 с.
2. Ганзіна Т. І. Правила з елементарної теорії музики : Посібник для учнів
11. Ганзіна Т. І. Правила з елементарної теорії музики. Київ :Мелосвіт, 2007. 76 с.
12. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/ ДМШ та ДШМ. – К., 2006. – 76 с.
13. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Ч. 2. Хроматика. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2016. – 216 с.
із сольфеджіо та теорії музики для учнів 1-7 класів дитячих музичних шкіл. – Рівне, 2007. – 96 с.
3. Калашник М.П. Уроки елементарної теорії музики : навч. посібник для муз.
14. Коваль, М. П. Сольфеджіо. Одноголосся та двоголосся. Київ :НАКККіМ, 2010. 40 с. нот
15. Козинська К. Б. Двоголосне сольфеджіо. Київ : НАКККіМ, 2013. 41 с. нот.
16. Лемішко Л. Гармонія. Ч. 1. Діатоніка.: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2010. – 224 с.
навч. закл. усіх рівнів акредитації / М. П. Калашник ; Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України. - Вид. 3-ге, випр. І доп. - Х. : Видавничий будинок "Фактор", 2011. - 352 с.
навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. – 3-е вид., доп. і перероб. – Харків, 2005. – 384 с.
17. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
18. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень. Київ: «Музична Україна», 2008. 112 с. нот.
19. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980.
20. Серебряний М. Сольфеджіо на ритмоінтонаційній основі сучасної естрадної музики. Київ : Музична Україна, 1991.

21. Серова О. Ю. Сольфеджіо: робочий зошит до практичних занять для здобувачів II курсу освітнього ступеня "Бакалавр" спец. 025 "Музичне мистецтво". Київ : НАКККіМ, 2021. 88 с.
22. Серова О.Ю. Елементарна теорія музики та аналіз музичних творів : навчально-методичний комплекс дисципліни. Київ :НАКККіМ, 2015. 164 с.м
23. Серова О.Ю. Сольфеджіо: навч.-метод. комплекс: галузь знань 0202 "Мистецтво". спец. 6.020204 "Музичне мистецтво", спеціалізація 6.020204 "Сольний спів" / уклад. О. Ю. Серова. Київ : НАКККіМ, 2014. 119 с.
24. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії.: Методичні рекомендації. Вінниця:Нова книга, 2012. – 88 с.
4. Смаглій Г. А., Малловик Л. В. Основи теорії музики : Підручник для
25. Стронько, Б. Ю. Диктанти з сольфеджіо (одноголосні, двоголосні, інтервально-акордові, гармонічні). Вінниця : Нова Книга, 2008.
26. Фоменко, Л. В. Сольфеджіо: навчальний посібник. Київ, 2018.84 с.

